

O PROJEKTU CIRCUSE

Projekt CircUse vychází z iniciativ německých sousedů a z jejich snah se vyrovnat se vzrůstající neekonomičností využívání urbanizovaného území. Německo má dle dostupných EEA dat vyplývajících z průzkumu projektu Corine Land Cover 2006 zastavěno 5,07 % svého území. Česká republika je na základě těchto dat zastavěna do úrovně 3,19 % (evropský průměr je 1,81 %) – v obou případech to není způsobeno růstem populace, důvodem je neekonomické využívání území. Od roku 2006 se u nás mnoho událo a situace se od té doby podstatně zhoršila. V Německu mezitím proběhl výzkumný program REFINA, rozsáhlá a intenzivní odborná debata, byly stanoveny politiky, vytyčeny konkrétní cíle a sepsány strategie vedoucí ke snižování záborů neurbanizované půdy. V České republice se udržitelné využívání území stalo prioritou Strategického rámce udržitelného rozvoje České republiky a udržitelný územní rozvoj a hospodárné využívání území formálně dostalo své místo ve stavebním zákoně. Dvouletně se ve všech obcích, obcích s rozšířenou působností a ve všech regionech také provádí Rozbor udržitelného rozvoje území. Přesto jak v České republice, tak v Německu spotřeba urbanizované půdy na jednoho obyvatele stále narůstá. Je proto nutné hledat nová, integrovaná a pragmatická řešení. Projekt CircUse byl zaměřen na podporu přístupů, které pomohou obcím a regionům získat informace o využívání urbanizovaného území, které jim umožní zacílit své rozvojové dokumenty a strategie tak, aby podporovaly efektivnější formy využívání urbanizovaného území.

Mnoho regionů je konfrontováno s masivní suburbanizací. Také ekonomické krize a demografické změny mají neblahý vliv na vývoj využití území, které pak přestává být udržitelné. Nevhodné využití území vytváří vysoké požadavky na záborů půdy a na spotřebu energií. Má také své dopady a vliv na klimatické změny a na konkurenceschopnost. Recyklační principy, po-

kud jde o spotřebu materiálů, surovin nebo vody, jsou dnes samozřejmostí. Proto by se principy recyklace urbanizovaného území (Circular land use management) měly promítnout i do politik podporujících udržitelné využívání území. Města a regiony začínají chápat, že recyklování, tedy „znovuvyužití“ již urbanizovaného území snižuje tlak na výstavbu na zelené louce, brzdí nárůst zastavěného území a napomáhá místní udržitelnosti a místní konkurenceschopnosti.

Partneři projektu

Projekt CircUse má dvanáct partnerů ze šesti zemí (Polsko, Slovensko, Česká republika, Rakousko, Itálie a Německo). Vedoucím partnerem projektu je Katovický institut IETU. Českými partnery projektu jsou Ústecký kraj a IURS – Institut pro udržitelný rozvoj sídel o. s. Projekt je financován z programu CENTRAL EUROPE kofinancovaného z ERDF. Začal v březnu 2010 a bude ukončen v únoru 2013.

Filozofie projektu CircUse

Recyklace urbanizovaného území je interaktivním přístupem k využívání území, který předpokládá změny ve filozofii využívání území. Takto modifikovaná filozofie může být vyjádřena sloganem: „omez–recykluj–kompenzuj“.

Principy CircUse filozofie jsou naznačeny v diagramu, který ukazuje, že využití území je cyklické, a že tento cyklus má tři hlavní fáze:

Fáze a: Zábory neurbanizovaného území jeho využívání a útlum jeho využití.

Fáze b: Vyloučení již urbanizovaného území, které není vhodné pro opětovné využití.

Fáze c: Aktivace územního potenciálu:

- brownfieldy (průmyslové, komerční a jiné),
- proluky, územní rezervy a zahušťování stávající výstavby,
- regenerace městské struktury,
- pozemky, pro které jsou připravovány rozvojové záměry.

Začátek a konec každé fáze vždy doprovázejí důležitá rozhodnutí.

Cíle projektu CircUse

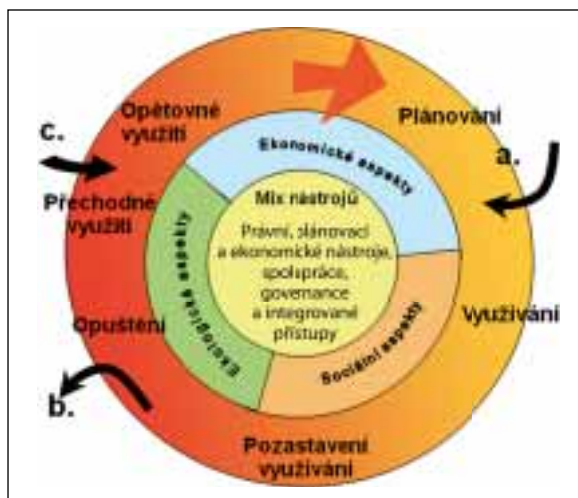
Cíle projektu CircUse se zaměřují na zlepšení efektivity využívání území. Jsou to:

- podpora udržitelných forem využívání území,
- snižování záborů půdy,
- zvyšování soukromých investic do již urbanizovaného území,
- koordinace veřejných investic a financování,
- koordinace investic vedoucích ke zvyšování ekonomické efektivity a udržitelnosti urbanizovaného území.

Hlavní výstupy projektu CircUse

Projekt CircUse má mnoho výstupů, z nichž hlavními jsou:

- strategie recyklování a managementu urbanizovaného území,
- nové nástroje a postupy podporující recyklování a management urbanizovaného území,

Fáze recyklace urbanizovaného území

Zdroj: DIFU

- vzdělávací materiály zaměřené na efektivnější využívání urbanizovaného území,
- pilotní projekty.

Partneři projektu na mezinárodní bázi vyvíjejí a implementují klimaticky šetrné koncepty využívání území, pro které vytvářejí nové nástroje, které demonstrují v pilotních projektech. V každé partnerské zemi bude realizován jiný pilotní projekt, který ukáže využití nových nástrojů a postupů vytvořených v rámci nadnárodního partnerství. V České republice je pilotním projektem příprava studie pro regeneraci lokace Krásné Březno v Ústí nad Labem.

Nástroje projektu CircUse

Projekt CircUse vytvořil několik specifických nástrojů pro podporu efektivnějšího využívání a managementu urbanizovaného území. Jsou to zejména:

- databáze pozemků vhodných pro rozvojové aktivity,
- mapy orientované na management udržitelného využívání území,
- akční plán podporující udržitelný management využívání území,
- nové instituční formy podporující efektivnější management urbanizovaného území.

Kontakty na projekt

<http://www.circuse.eu> (převážně anglicky)

http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=450018&id_ktg=98838&p1=183826

<http://www.urbaninfo.cz/projekt-circuse/>

jjackson@iurs.cz, czastka.s@kr-ustecky.cz

*Ing. arch. Jiřina Bergatt Jackson
Institut pro udržitelný rozvoj sídel, o. s.*